

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

פְּרִשֶׁת בְּמִדְבָּר

הפטרה: והיה מספר בני ישראל
ב' סיון תשע"ז

צאת השבת ר"ת 21:04
אבות פירק' 46: ימים לעומר
לא אומרים צדקות ונפילות אפיים
הג השמעות - ביום רביעי
גיליון 436

יציאת השבת:

20:22

ירושלים: 20:19

כניסת השבת:

19:08

ירושלים: 19:01

תורה לישראל

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

מדוע ניתנה התורה לעם ישראל דוקא? האם ליתר אומות העולם לא מגיע? מסתבר שהבורא שאל גם אומות אחרות וכך מסופר: אמר ריש לקיש: מהו שנאמר 'וְהָיָה עָרֶב וְהָיָה בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי' - ה"א יתרה למה לי? מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשי בראשית ואמר להם: אם ישראל מקבלים התורה - אתם מתקנים, ואם לאו - אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו: וְיֹאמְרוּ, ה' מְסִינֵי בָּא וְגו' - כשנגלה המקום ליתן תורה לישראל, לא על ישראל בלבד נגלה, אלא על כל האומות: בתחילה הלך אצל בני עשו, ואמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו, מה כתוב בה? אמר להם: לא תרצח, אמרו לפניו: רבונו של עולם, כל עצמו של אותו אביהם - רוצח הוא, שנאמר: 'וְהָיְתָה יְדִי עֶשָׂו', ולא הבטיחו אביו אלא על החרב - 'וְעַל חֶרֶבָה תִּתְּנֶנָּה' - אין אנו יכולים לקבל את התורה!

הלך לו אצל בני עמון ומואב ואמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו, מה כתוב בה? - לא תנאף. אמרו לפניו, רבונו של עולם, כל עצמם של אותם האנשים אינם באים אלא מניאוף - 'וְתִתְּנֶנָּה יְדִי שְׂשִׁי בְנוֹת לוֹט מִאֲבִיהֶן' - אין אנו יכולים לקבל את התורה! הלך לו אצל בני ישמעאל, אמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו: מה כתוב בה? - לא תגנוב. אמרו לפניו, רבונו של עולם, כל עצמם של אותם האנשים אינם חיים אל מן הגנבה ומן הגזל - 'וְהָיָה יְהִי פָּרָא אֲדָם יָדוּ בַּכֵּל, וְיָד כָּל בּוֹ' - אין אנו יכולים לקבל את התורה!

לא היתה אומה באומות שלא הלך ודבר ודפק על פתחה, אם ירצו ויקבלו את התורה. ואחר כך בא לו אצל ישראל - אמרו לו: נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע! זהו שנאמר: ה' מְסִינֵי בָּא, וְנָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ, הוֹפִיעַ מִהָר פֶּאֶרָן וְאָתָה מִרְבֶּבֶת קִדְשׁ, מִיִּמִּינוֹ אֶשׁ דָּת לָמוֹ. גם כיום צריך לדעת כל יהודי באשר הוא, כי התורה מותאמת לו ומוטל עליו לקיימה. ומעל לכל יש לדעת, כי האהדות והחיבור בין כל היהודים היוו את הבסיס לקבלת התורה אז, והם יהוו את הבסיס לגאולה השלימה שתהיה בקרוב בימנו, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנזקקים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

חג השבועות ומנהגיו

בששה בסיון חל יום חג השבועות לאחר ימי ספירת העומר שנמשכו ארבעים ותשעה ימים, שהם שבעה שבועות, ולכן נקרא חג השבועות. ואמרו חז"ל: למה תלה הכתוב יום חג שבועות בספירה, מה שאין כן בשאר מועדות, לפי שכאשר נתבשרו ישראל לצאת ממצרים נתבשרו שהם עתידים לקבל התורה לסוף חמישים יום ליציאתם, שנאמר בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, נ' יתרה של "תעבדון" במקום תעבדו, לרמז שמקץ נ' יום לצאתם יקבלו התורה בהר חורב, ובצאת ישראל ממצרים מרוב חיבה היו מונים בכל יום ויום: הרי עבר יום אחד, הרי עברו שני ימים, וכן הלאה, מפני שהיה נראה להם כזמן ארוך מתוך חיבתם הגדולה, והיו מצפים ומייחלים לקבלת התורה, לכך נקבעה הספירה לדורות.

נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, וכן יש נוהגים לאכול דבש וחלב, לרמוז על מתן תורתנו שנמשלה לדבש וחלב. ויש נותנים טעם למנהג מאכלי חלב בחג השבועות, מפני שבעשרת הדברות נתגלו לאבותינו כל מצוות התורה, וכשירדו מההר אל בתיהם לא מצאו מה לאכול תיכף, זולת מאכלי חלב, כי לבשר היו צריכים הכנה רבה, שחיטה בסכין בדוק, ניקור החלב והגיד, מליחה והדחה, ובישול בכלים חדשים. ולכן היו זקוקים למאכלי חלב, ואנו עושים זכר לזה, וצריכים להזהר שלא לאכול מאכלי חלב אחר בשר כי אם כעבור שש שעות. ומנהגינו לאכול תחלה מאכלי חלב, ואחר קינוח והדחה אוכלים מאכלי בשר.

בחג השבועות נוהגים גם לקשט את בית הכנסת והבית בירק ובפרחים, כדי שיזכירו שבעצרת נדונין על פירות האילן ויתפללו עליהם (מג"א סי' תצ"ד ה' וחק יעקב ס"ק ז). ונוהגין לשטוח עשבים בבית הכנסת ותוחבים עשבים בבית תחת הקורה, לזכר שבמתן תורה היו על ההר מלא עשבים, או סביבו, שנאמר גם הצאן והבקר אל ירעו וגו', משמע שהיה שם מרעה.

נוהגים גם לקרוא את כל ספר התהילים בחג השבועות, מכיוון שדוד המלך ע"ה, שחיבר את ספר התהילים נפטר בחג השבועות, שזכותו של דוד המלך תגן בעדנו ובעד כל ישראל.

קריאת מגילת רות - הפוסקים כרמ"א נוהגים לקרוא מגילת רות מתוך מגילת קלף. ויש שנהגו לברך על מקרא מגילה ויש שלא נהגו בכך וכל אחד יעשה כמנהגו. הספרדים נהגו לקרוא מגילת רות מתוך ספר רגיל אחרי האזהרות. ואלה שלמדו בלילה "תיקון ליל שבועות" וקראו בו את מגילת רות אינם חוזרים לקרוא אותה בשחרית, כיוון שקראו אותה בלילה.

הטעמים לקריאת מגילת רות - כמה טעמים לקריאת מגילת רות בשבועות. האחד הוא מפני שכתוב בה תחילת קציר שעורים, ושבועות הוא זמן הקציר. עוד טעם: לפי שאבותינו לא קיבלו את התורה, אלא על ידי מילה וטבילה וקרבת, כמו גר שצריך מילה, טבילה וקרבת. ומגילת רות מספרת על גירותה של רות, ועל כן נהגו לקרוא רות בחג השבועות.

ועוד טעם, כי מגילת רות עניינה הוא גמילות חסדים, והיא מתאימה לתורה שתחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים. עוד טעם, שקוראים את המגילה בגלל שדוד המלך ע"ה נפטר בשבועות. וכל מגילת רות היא ייחוסו של דוד המלך.

ובילקוט הובא "ומה עניין רות אצל עצרת (שבועות). ללמדך שלא נתנה תורה אלא על ידי יסורים ועוני. כלומר, שאם עשירים עוסקים בתורה, יהיו מתגאים, אבל כשהם עניים, הם מתעסקים בה, והם יודעים שהם רעבים ושפלים. ועוד, כי ביום חג השבועות קיבל עם ישראל רות מצוות בנוסף על שבע מצוות בני נח שכבר היו לנו, ובסך הכל קבלנו תרי"ג מצוות.

החידון הארצי להלכות שבת

מופע של קידוש שם שמים בהיכל התרבות 'יד שטרית' בעיר הקודש טבריה, בחידון השבת הארצי לנוער, במעמד רבנים, תלמידי חכמים, ואנשי ציבור. בחידון לזכרו של יוסף סגרון ז"ל, השתתפו כשמונה מאות תלמידים מתלמודי תורה ובתי ספר מכל רחבי הארץ.

ביום ראשון כה' באייר התקיים החידון השנתי העשירי לנוער בהלכות שבת. החידון היה השיא של מאמץ הלימוד של אלפי תלמידים מכל החינוך הדתי והחרדי בארץ. ובהשתתפותם של גדולי ישראל ובהם הרב זמיר כהן שליט"א, הרב שלמה ידידי שליט"א הרב עמוס שושן שליט"א, אשר שבחו את היוזמה של מר משה סגרון והמארגנים ואת הפעולה האדירה של לימוד הלכות שבת בקרב הנוער.

המעמד האדיר הוא קידוש שם שמים וההרגשה היא שלימוד ההלכות מקרב אותנו קירוב של ממש אל הגאולה. באירוע השתתפו רבנים וראשי החינוך הדתי והחרדי בארץ שעמדו על חשיבות הלימוד של הלכות שבת. החידון בחסות עיריית טבריה, מר יוסי בן דוד שברך את המשתתפים, סגנו הרב אליהו זיגדון, שדאג לאולם, יחד עם מר שמואל ברבי מנהל המחלקה לתרבות תורנית בשיתוף דודו אירועים.

בקאותם הרבה של התלמידים חייבה את המארגנים להכתיר ארבעה חתנים שקבלו את מלוא הנקודות על אף השאלות הקשות. חתני השבת לשנת תשע"ז הם: אלישיב משה הכהן מו"ת פרחי כהונה בצפת, אביעד שפירא מבית ספר 'יד שושן' בלביא, עמיחי בוכרים מו"ת 'אהל משה' בנתיבות, יוסף חיים עומסי מו"ת 'אור שלמה' בקריית גת, שזכו כל אחד בש"ס מפואר. וסגניהם: יוסף שלום מו"ת 'בית יוסף' בטבריה, יאיר תירם מביה"ס 'נועם' בפרדס חנה, אשר זכו כל אחד בסט ילקוט יוסף.

חידוש נפלא היה הענקת פרס לכל נציג מתלמוד תורה שנבחר ע"י מוריו כבעל מידות ומודל לדרך ארץ, אלו קבלו ספר של החפץ חיים, וספר מסילת ישרים עם פירוש של הרב שושן, ובנוסף הפתיע מר משה סגרון כל תלמיד בטיסן זיקרתי. דני קדושים הגיש ש"ס למקום הראשון לעילוי נשמת בנו של ז"ל, שנלב"ע ביום זה לפני שנתיים. את האירוע ליווה הזמר המפורסם שמחה פרידמן.

מארגני האירוע הדגישו כי כל אלפי הלומדים זכו, ובוודאי שלימודם מהווה צינה ומגן על כלל ישראל וככל שירבו לומדי שבת כך ירבו שומרי השבת. אין ספק שלימוד ושמירת השבת מקרבת את הגאולה, אך מעל לכל האחדות שבין כל המשתתפים באירוע: חרדים, לאומיים וחסידים כל עמך בית ישראל.

מהלכות חג השבועות

א. פשט המנהג להיות נייעורים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה, עד עלות השחר. והטעם למנהג זה בליל חג השבועות, לפי שבשעת קבלת התורה היו ישראל נרדמים כל הלילה. והוצרך הקב"ה להעירם משנתם על ידי קולות וברקים שהיו לפני מעמד הר סיני. ולכן צריכים לתקן הדבר על ידי שנעסוק בתורה כל הלילה. ואין מנהג זה אלא לאנשים ולא לנשים.

ב. נכון לחוש לדברי רבותינו המקובלים, וללמוד בליל שבועות את התיקון שנדפס בספר קריאי מועד בחבורה, ולהעדיף סדר לימוד זה על פני לימוד בתלמוד ובפוסקים. ומכל מקום בני ישיבות שחשקה נפשם לעסוק בגמרא בלילה הזה בשקידה ובהתמדה, אין למחות בידם, שיש להם על מה שיסמוכו. יש שנהגו ללמוד בספר המצוות להרמב"ם. ואם רוב הציבור קוראים התיקון אין ראוי ליחידים לפרוש מהם.

ג. יש להזהר מלדבר דברים בטלים בלילה הזה, ולא יאבד זמן יקר זה בשיחה בטילה. ויושב בטל כישן דמי. ועל פי הקבלה אין לקרות משנה בלילה זו. ולפני נקודת חצות הלילה יש לקרות קריאת שמע, בפרט לאלה שהתפללו ערבית מבעוד יום. טוב ונכון לבאר לקהל דברי הגמרא והמדרש ותר"ג מצוות, דבר דבור על אופניו, בדברי אגדה המושכים את הלב, כדי שלא יבואו להתנמנם.

ד. אין לברך ברכות התורה אלא עד עלות השחר. שהוא שבעים ושתיים דקות קודם הנץ. מנהג הספרדים שגם הניעורים בלילי שבועות מברכים ברכות התורה. וכן המנהג לברך כל ברכות השחר, חוץ מברכת על נטילת ידים ואשר יצר. ואם הוצרך לנקבו מברך אשר יצר. לפי לדעת המשנה ברורה מי שלא ישן בלילה מברך כל ברכות השחר חוץ מברכות התורה, ברכת "אלוהי נשמה" וברכת "המעביר חבלי שינה" שיש לגביהם ספק. ועדיף שיכוון לצאת בברכת אדם שישן או ספרדי.

ה. יתגבר כארי בשחרית לכל יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה, שלא יצא שכרו בהפסדו אם יישן בשעת קריאת שמע ותפלה. וכן יזהר בשעת קריאת התורה, שהיא פרשת עשרת הדברות, לכל תחטפנו שינה, וכבר אמרו חז"ל: אמר הקב"ה לישראל, בני היו קוראים פרשת עשרת הדברות בכל שנה ושנה בחג השבועות, ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני הר סיני ומקבלים את התורה.

ו. ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה בביאור דברי הראשונים, והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה לכל השנה. ואם אינו בר הכי, ישתדל לשמוע חידוש שלא ידע קודם. ויש להזהיר את ההמון שלא יעבירו את היום בשינה, ויקבעו זמן ללמוד גם ביו"ט עצמו, אחר שינוחו מהלימוד של הלילה.

ז. אין אומרים תחנון מיום ר"ח סיון ועד ח' בו, ומנהג הספרדים שלא לומר תחנון ונפילת אפים, ומזמור יענך ה' ביום צרה, ומזמור תפלה לדוד, עד יום י"ג סיון. [ע"פ 'לקוט יוסף' לראש"ז הגר"י יוסף שליט"א]

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאח ציטרון. ה"ה יצחק שושן. שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עזיה. אלגה בת גאן. מול בת ענולה. אברהם בן רחל. הראל בן אביגיל. יהודה גלר. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו. להחזרת נעדר צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, זכריה באומל, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו. לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. הרב שלמה צורף. רבי יעקב שושן. יונה יונה. סופר מנחם. אליאור קדושים. הרב אברהם צורקמן. יצחק עמירה. נדיר נחום. נסים כהן. רובי צעדי. יצחק בן מול מזורז. מרדכי ומשה מזורז. ישראל אברהם נתן. ראובן אלון בן נוסיה. יצחק ועמרם אטיא. ר' חיים אוחננה. לוי יצחק אמרדי. אורן מועלם. אליהו טויט. דוד חגיבי. דוד גרוסברג. יואל דללי. עמוס דמרי. סימנטוב משה יהודה. ישראל בן גמרה. רבי דוד הכהן. ישראל בן שושנה. נעים משה. יצחק ושמחה אילון. נסים וסוליקה שושן. יצחק ולאח אסטרונגו. נדירה שמעון. מנירה לוי. אסתר בת תורה. אסתר חרד. חנה יצחקי. דיה פנדק. אליהו בת פריחה. תירצה יוגדן. אסתר בת זוהרה. אסתר וענבר נחום. מרים וענונו. עזיה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעימה בת מגידה. לואיזה מדר. זוהרה בת חנה. עליזה כהן. שרה אוליאלי. יוכבד ועקנין. עישה דקן. ברכה סופר. רותי אנולי. סבטלנה בת אולגה. ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה